

8. Шатковська І.С. Вплив польських композиторів на становлення української фортепіанної музики / І.С. Шатковська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. – 2014. – Вип. 41. – С. 457-461. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2014_41_105 http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2013_15_100 (дата звернення: 13.06.2019).

Кушнарьова К.О.

аспірант,

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Науковий керівник: Прибега Л.В.

кандидат архітектури, професор,

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

РЕГЕНЕРАЦІЯ МАЛИХ ІСТОРИЧНИХ МІСТ ПОДІЛЛЯ – ПРИНЦИП ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ

Для перспективного розвитку малих історичних міст України необхідне визначення таких стратегічних цілей, які передбачають послідовний і гармонійний розвиток поселення. Регенерація історичних міст базується на збагаченні ресурсів середовища з метою забезпечити життєздатність міст, та передбачає врахування історії формування, сутність середовища та автентичність його складових.

Історичні міста розвивалися в часі та просторі системно під впливом ряду містоутворюючих факторів. Завдяки природним та функціонально-стратегічним факторам, які включають в себе політичні, економічні, комунікаційні фактори сформувалась айдентика та історико-культурний потенціал історичного міста, виражений в об'єктах історичної спадщини. З огляду на те що більшість історичних міст формувались від середмістя, в період від 14-20 ст., основні його складові, якими є сакральні, адміністративні, оборонні споруди, житлова забудова, плаці інше [3, с. 89], з плином часу вони набули характерних якостей та утримують айдентику або візуальну пізнаванність міст.

Головними об'єктами історичної спадщини вважаються пам'ятки історії та архітектури. Однак з огляду на те що історична рядова забудова є основним об'єктним наповненням історичного середмістя, здатна тримати характер середовища та є більш гнучкою, для модернізації функціонального наповнення під сучасні потреби. Історичну забудову слід вважати основним ресурсом при проведенні регенерації історичного середовища, зокрема стосовно підвищення його соціальної активності. Рядова забудова найчастіше створює об'єм міста та є фоном для історичних пам'яток розмішених безпосередньо у середмісті таких як: ратуші, костели, церкви, синагоги, оборонних споруд [2, с. 67].

Значні обсяги історичної забудови середмістя являють собою двох, чотирьох рідше п'яти поверхову зблоковану забудову, яка історично виконувала житлову функцію із розміщенням на перших поверхах майстерень, магазинів іншого. Таким чином основними функціями в середмісті є торгівельна або обслуговуюча які поєднані з житловою [1, с. 209]. Проблематику поліфункціонального середовища глибоко досліджувала Джейн Джекобс [4] та Ян Гейл [5], вони прийшли до висновку, що різноманітність функцій розміщені на перших поверхах забудови у пішій доступності дозволяє підвищити комфорт соціальну-активність вулиці або площі і тим самим місцеву економіку.

Натурними дослідженнями автора передусім таких міст як: Бучач, Чортків, Тереховля, Рогатин, Бережани, Поморяни, інших було виявлено збереження тенденції функціонального розділу рядової забудови середмістя на житлову та громадську, між тим присутня хаотичність розміщення функціональних одиниць, опосередкованість утилітарних та майже повна відсутність об'єктів громадсько-дозвільного спрямування. В умовах невеликої площі міст їх історичний центр та прилегла до нього забудова найчастіше є центром соціального життя населення, тому воно має містити як дозвільні так і утилітарні функції спрямовані на обслуговування населення, а отже необхідне відновлення поліфункціонального середовища. При цьому необхідним є визначення найбільш актуальних функцій та надавати їм пріоритет в певних секторах середовища у поєднанні з менш відвідуваними функціональними об'єктами, це дасть змогу підвищити їх ефективність. Прийнято вважати, що для збереження історичної забудови та благоустрою історичного середовища необхідне регулярне фінансування їхнього обслуговування органами влади. Однак при задіяні перших поверхів історичної рядової забудови під громадські функції, розміщення в них офісів, магазинів, об'єктів харчування іншого, відповідальність за інфраструктуру може розділятися між організаціями та особами що тримають бізнес, мешканцями та місцевою владою, тобто підвищується соціальний контроль за територією. Використання історичних ресурсів у поліфункціональних цілях дають можливість зберегти та популяризувати не тільки історичні та культурні пам'ятки, збільшивши соціальну активність середовища в якому вони розміщені, але й менш цінну історичну рядову забудову. Однак для підвищення життєздатності середовища кількість та різноманітність функцій є не достатньою умовою. Всеохоплюючий підхід до збереження історичного середовища завдяки його регенерації, включаючи реставрацію або реконструкцію історичної забудови, надасть можливість удосконалити загальний устрій історично-сформованого каркасу міста та оновити життєздатність території в якості повноцінної частини функціонуючого міста.

Вдале функціонування середовища, в значній мірі залежить від організації простору міста, створення пішохідних центральних вулиць з орієнтацією на соціально-дозвільну сферу [6, с. 38], краще розмежування пішохідних та автотранспортних потоків, відведення трас магістрального міжміського сполучення від центральних частин міст. Між тим необхідне підвищення якості

доріг, за для полегшення пересування населення між містами та доступності міст для туристичного відвідування.

Ефективність стратегії поліфункціональності та відповідної програми регенерації історичного середовища полягає у створенні соціально-активних зон або осей у прив'язці до історично сформованого середовища. Незважаючи на те, що у більшості історичних міст об'єкти спадщини, як пам'ятки так і історична забудова збереглись фрагментарно і часто розміщені на значних відстанях, функціональні осі можуть їх об'єднувати або спрямовувати потоки населення у їх напрямку. Для таких міст як Бережани, Микулинці, у яких такі пам'ятки архітектури: палаци, замки, монастирські комплекси, інші сакральні об'єкти – розміщені у віддаленості від центру необхідне що найменше облаштування шляхів пішохідної доступності та інформаційних позначок.

Задіяність об'єктів спадщини у соціальному житті міста може підвищити їх схоронність за рахунок функціонального використання. Однак при модернізації функції історичних об'єктів необхідно враховувати їх мистецьку та історичному значимість та обережно ставитись до їх матеріальної структури та автентичності. Завдяки впровадженню поліфункціональності середовища можливе збереження не лише ключового осередку історичного середовища але всієї ланки значних і не значних споруд та комплексів, що мають історико–культурне значення.

Список використаних джерел:

1. Рябчинський О.В. Формування і ревіталізація середмість історичних міст України. – Львів, 2017. – 438 с.
2. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України – Київ, 2003.– 560 с.
3. Ясинський М.Р. Відтворення кварталів рядової забудови центральних частин малих історичних міст. – Львів, 2018. – 303 с.
4. Джекобс Д. Смерть и жизнь больших американских городов. – Москва, 2011. – 460 с.
5. Gehl J. Cities for People. – Island Press, 2010. – 288 с.
6. European Platform on Sustainable Urban Mobility Plans, The Economic Benefits of Sustainable Urban Mobility Measures: Independant Review of Evidence: Summaries. – Brussel, 2016 – 50 с.